



notitie

FORUM STANDAARDISATIE 25 februari 2015 Agendapunt 3: Adoptie open standaarden Stuknummer 3: Oplegnotitie adoptie

Van:	De stuurgroep adoptie open standaarden
Bijlagen:	A Monitor duiding en adoptiemaatregelen 2015 B Opzet Monitor Open Standaardenbeleid 2015 C Onderzoek en aanbevelingen e-facturatie D Notitie adoptieafspraken in het Digiprogramma D1 Bijlage (Standaarden in) Digiprogramma

Ter besluitvorming

U wordt gevraagd om in te stemmen met de volgende adviezen:

1. Monitor duiding en adoptiemaatregelen 2015
2. Opzet Monitor Open Standaardenbeleid 2015.
3. Onderzoek en aanbevelingen E-facturatie

U wordt gevraagd te discussiëren over:

4. Notitie adoptieafspraken in het Digiprogramma

Ter besluitvorming

Ad 1. Monitor duiding en adoptiemaatregelen 2015 (Bijlage 3A)

U wordt gevraagd in te stemmen met de geschetste adoptieaanpak in 2015

Toelichting

In oktober 2014 heeft het Forum de Monitorresultaten over het jaar 2013 besproken. De monitor gaf aanleiding om de reeds ingezette adoptiekoers door te zetten en aan te scherpen. In de decembervergadering heeft het Forum de adoptiekoers en eventuele aanvullingen besproken.

In bijgevoegde notitie [Bijlage A] wordt nogmaals een korte duiding

gegeven aan de Monitorresultaten en wordt geschetst op welke adoptiemaatregelen het Forum in 2015 wil inzetten.

Datum
03-04-2014

Ad 2. Opzet Monitor Open Standaardenbeleid 2015 (Bijlage 3B)

U wordt gevraagd in te stemmen met onderstaande opzet van de Monitor Open Standaardenbeleid 2015

Toelichting

Forum Standaardisatie laat jaarlijks een Monitor Open Standaardenbeleid opstellen. Om een nauwkeuriger beeld te kunnen geven van de stand van adoptie van de standaarden, is het belangrijk om het daadwerkelijk gebruik van de standaarden in beeld te krijgen. Hier zijn vorig jaar de monitoractiviteiten reeds op aangepast en dit onderdeel zal in de nieuwe monitor nog prominenter terug komen. De opzet voor monitor 2015 kent vier onderzoeksonderdelen. De eerste twee onderdelen brengen – zo veel als mogelijk is – in kaart waar open standaarden in de praktijk al worden toegepast. Het derde deel bestaat uit de traditionele toetsing van de feitelijke aanbestedingen. Het vierde deel richt zich op de rol van marktpartijen bij de adoptie van standaarden. In bijgevoegde notitie [Bijlage B] worden de onderdelen verder toegelicht.

Ad 3. Onderzoek en aanbevelingen E-facturatie (Bijlage 3C)

U wordt gevraagd de aanbevelingen uit het bijgevoegde e-factuuronderzoek over te nemen.

Toelichting

In december 2014 heeft TNO de voorlopige bevindingen en adviezen van het e-factuuronderzoek aan het Forum gepresenteerd. In de bijlage bij deze notie vindt u de definitieve rapportage. (Bijlage 3C)

Aanleiding

Elektronisch factureren is vanwege de enorme potentie en het belang voor overheid en bedrijfsleven een belangrijke pijler van de Nederlandse elektronische overheid en is daarom al geruime tijd een van de aandachtsgebieden van Forum Standaardisatie. Forum Standaardisatie heeft in het verleden over het gebruik van drie e-factuurstandaarden geadviseerd: UBL (2007), SETU (2009) en het Semantisch factuurmodel (2013).

De advisering van het Forum komt sinds 2010 op het volgende neer: overheden wordt geadviseerd om UBL toe te passen, of een in een specifiek domein, dominante standaard (zoals SETU), in afwachting van een Europese standaard voor e-factureren. Daarbij moet iedere e-factuur tenminste voldoen aan het semantische factuurmodel. Inmiddels zijn verschillende nationale en internationale ontwikkelingen in het e-factuur domein een aanleiding geweest om opnieuw te onderzoeken of de eerdere uitgangspunten nog steeds actueel zijn en op welke e-factuurstandaarden de Nederlandse overheid het best kan inzetten en hoe men dat het best kan doen.

Het onderzoek

De hoofdvragen van het onderzoek zijn:

1. Breng het huidige speelveld van standaarden voor e-factureren in kaart en kijk daarbij naar de adoptie van deze standaarden, de onderlinge samenhang en relevante ontwikkelingen op dit gebied.
2. Adviseer of het bestaande Forumadvies over standaarden voor elektronisch factureren, in het licht van dit actuele overzicht, nog passend is en of/hoe het aangescherpt/aangepast moet worden.
3. Inventariseer adoptiedrempels rondom de geadviseerde standaarden UBL, SETU en Semantisch factuurmodel (SMeF) en adviseer over maatregelen die

genomen kunnen worden om de adoptie van deze standaarden verder te bevorderen.

Datum
03-04-2014

TNO heeft, naast de nodige deskresearch, 16 experts uit overheid en bedrijfsleven geïnterviewd om deze vragen te kunnen beantwoorden en het resultaat aan hen voorgelegd om zo tot de volgende gedragen aanbevelingen te komen.

De aanbevelingen

1. De belangrijkste aanbeveling aan Forum Standaardisatie naar aanleiding van de hoofdvraag, "voldoet de huidige Forumadvisering nog, gegeven alle ontwikkelingen op het gebied van e-facturatie" is:

Handhaaf de huidige Forumadvisering ten aanzien van UBL (als generieke standaard voor e-facturatie), sector specifieke standaardisatie en SMeF.

- UBL is een veelgebruikte standaard die ook wordt genoemd als mogelijk ondersteunde syntax voor het EU semantisch factuurmodel.
 - Veel sectoren kennen en kiezen al sectorspecifieke standaarden voor e-facturatie.
 - Het semantisch factuurmodel in Nederland schept eenduidigheid en duidelijkheid, terwijl het EU semantisch factuurmodel nog niet klaar is.
2. Verdere adviezen voor adoptie aan het Forum ten aanzien van de huidige standaardisatie zijn:
 - *UBL:*
Verzoek Logius om het aantal in gebruik zijnde UBL profielen te reduceren binnen DigiInkoop. (Logius heeft inmiddels aangegeven dat dit traject reeds is ingezet).
 - *Sector specifieke standaardisatie:*
Betrek als SMeF stuurgroep de belangrijke sectoren die nu nog niet betrokken zijn bij de discussie rond standaardisatie e-facturatie, waaronder tuinbouw, bouw, zorg. Ga als Forum in gesprek met specifieke sectoren over aanmelding van sectorstandaarden voor één van de lijsten met open standaarden, voornamelijk met Floricode (land-/tuinbouw) en GS1.
 - *SMeF:*
Vraag de SMeF stuurgroep meer detail aan te brengen in (de mapping horende bij) SMeF op de gebruikte syntaxen voor de PtoLU lijst (UBL en SETU) en om samen met de sector mappings te ontwikkelen naar de standaarden die in die sectoren gebruikt worden.
 3. Daarnaast is er een tweetal aanbevelingen ten aanzien van relevante ontwikkelingen op het gebied van e-facturatie:
 - *EU semantisch factuurmodel:*
Zorg voor aansluiting bij het EU semantisch factuur model en laat NEN, als deelnemer aan de CEN werkgroep die het EU model gaat maken, het SMeF inbrengen als 'de Nederlandse' input voor het EU model. Vraag aan de gezamenlijke overleg organen (NEN, stuurgroep SMeF) om duidelijkheid te verschaffen over hoe de transitie van het Nederlandse model naar het EU model voor de e-factuur gaat verlopen.
 - *Simpler invoicing:*
Verzoek de stichting Simplerinvoicing om een mapping beschikbaar te stellen van de Simplerinvoicing standaard op SMeF. Maak met stuurgroep SMeF duidelijk wat

de verschillen zijn met de mapping op UBL.

Datum
03-04-2014

Tot slot

Aan het eind van 2015 zal BFS het Forum informeren over de voortgang op de genoemde aanbevelingen.

Ter bespreking

Ad 4. Notitie adoptieafspraken in het Digiprogramma (Bijlage 3D)

Vraag aan het Forum:

Bijgaande notitie [Bijlage D] is een eerste voorzet voor de input van het Forum aan de Regieraad Interconnectiviteit. Het is uitdrukkelijk bedoeld als eerste concept ter discussie en gedachtevorming.

Voor adoptie is immers van belang dat het voorstel breed gedragen wordt, zodat het in het Nationaal Beraad van 18 mei kan worden overgenomen.

De Forum-leden worden gevraagd om hun inschatting en reactie. Aan de hand hiervan wordt het huidige voorstel aangepast, of verder uitgewerkt.

Toelichting

De resultaten uit de monitor 2014¹, de aanbeveling van Elias² en het signaal van de leveranciers³, waren aanleiding de adoptie-inzet voor de komende mandaatsperiode uitgebreid te bespreken in het Forum van 16 december jl.

Tegelijkertijd wordt het belang van standaardisatie en standaarden voor de GDI expliciet onderkend door de Digicommissaris. In het Digiprogramma⁴ schrijft hij:

- p.26: 'Zonder (...) standaarden kan er geen eOverheid zijn. De (...) standaarden zijn dus vitaal voor de BV Nederland.';
- p.27: 'Daarom worden in de Regieraad Interconnectiviteit bindende adoptie afspraken met betrekking tot overheidsbrede standaarden gemaakt';
- 'Prioriteit 3: meer en beter gebruik standaarden inclusief (...)adoptie afspraken';
- P. 28: 'Een aantal standaarden ('pas toe of leg uit'-lijst) en voorzieningen is voor de overheid verplicht. Het toezicht op juistheid van standaarden en de adoptie/implementatie van standaarden of (verplicht) gebruik van voorzieningen is nog niet goed geregeld. De Regieraad Interconnectiviteit stimuleert beleidsontwikkeling voor toezicht op, en juiste implementatie van standaarden en (verplicht) gebruik van voorzieningen. In een later stadium ziet de Regieraad ook toe op de daadwerkelijke uitvoering van het ontwikkelde beleid.'

De positionering van de Digicommissaris en het Nationaal Beraad, inclusief de overheidsbrede samenstelling met beleid én uitvoering op hoogambtelijk niveau, biedt een enorme doorzettingsmacht en implementatiekracht, en daarmee een uitzonderlijke kans om de daadwerkelijke adoptie en het gebruik van de standaarden van de pas-toe-of-leg-uit lijst verder te brengen.

¹ 'in meer dan de helft van de aanbestedings-gevallen wordt onterecht niet om de relevante open standaarden gevraagd'

² 'zie voortaan echt toe op de handhaving van het pas-toe-of-leg-uit beleid ten aanzien van open standaarden'

³ 'nu we open standaarden aanbieden, moet de overheid er wel naar vragen, dat gebeurt nog veel te weinig'

⁴ Zie bijlage FS 150225.3C2 (Standaarden in) Digiprogramma versie 1.0, en voor de volledige tekst: http://www.digicommissaris.nl/files/2015-01/20150210_03b_01_Oplegger_en_Digiprogramma.pdf

Datum
03-04-2014

De overwegingen die hebben geleid tot bijgevoegde (Bijlage 3D) adoptievoorstel zijn:

- aansluiting bij ons bestaande instrument (ptolu-lijst), in plaats nieuwe instrumenten maken
- keuze voor standaarden die maatschappelijk resultaat opleveren (richting burgers en bedrijven)
- keuze voor standaarden die noodzakelijk zijn voor de doelen uit Digitaal 2017, de Digitale Agenda én de GDI
- en die daarmee ook bestuurlijk makkelijk uitlegbaar zijn (via het maatschappelijk doel, naar uiteindelijk de standaard, in plaats van andersom; zie opbouw notitie)
- meetbare resultaatsafspraken, in plaats van (alleen) procedure afspraken
- keuze voor standaarden waarvan het gebruik 'automatisch' meetbaar is
- keuze voor breed gedragen standaarden (focus, in plaats van volledigheid)
- keuze voor standaarden waarvoor de adoptiekracht van het Nationaal Beraad onontbeerlijk is, met andere woorden: die we zonder het Nationaal Beraad niet goed geïmplementeerd krijgen (bijvoorbeeld omdat ze door alle overheidsorganisaties – en niet alleen de centrale voorzieningen – moeten worden geadopteerd).
- deze adoptieafspraken zijn een specificatie van de reeds geldende 'pas-toe-of-leg-uit' afspraken, ze komen er niet voor in de plaats, maar ze maken het gebruik van een aantal standaarden meetbaar.